

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederile art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative.

Anexă:

- *Proiectul de lege*
- *Nota informativă*

Dan PERCIUN
Deputat în Parlament:

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	367
"28" 09	2022
Ora	

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul fiscal nr.1163 din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 19 se completează cu o nouă literă cu următorul conținut:

„a²) valoarea plăților îndreptate în favoarea angajaților cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora în vârstă de 0-3 ani în mărime ce depășește valoarea 2500 lei lunar per copil per angajat.”

2. Articolul 24 se completează cu un alineat nou cu următorul conținut:

„(26) Se permite deducerea cheltuielilor legate de compensare a costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor în vârstă de 0-3 ani a angajaților în mărime ce nu depășește valoarea 2500 lei lunar per copil per angajat. Limita maximă de deducere se stabilește la 10% din fondul de retribuire a muncii.”

Art. II. - Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4 art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Anexa nr.3 „Tipuri de drepturi și de venituri aferent cărora nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii” se completează cu un nou punct, după cum urmează:

„42) valoarea plăților îndreptate în favoarea angajaților cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora

în vârstă de 0-3 ani în mărime de până la 2500 lei lunar per copil per angajat.”

Art. III. – Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, 18-19 art. 57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 3, se modifică și va avea următorul cuprins:

„*alte recompense* – orice altă sumă decât salariul, plătită de angajator în folosul angajatului său, precum și alte drepturi și venituri plătite persoanelor fizice, cu excepția drepturilor și veniturilor, prevăzute la art. 19 lit. a²), 20, 89, 90, 90¹ din Codul fiscal la care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală.”

Art. IV. - Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative

I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege este elaborat de către deputatul Dan Perciun.

III. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Piața muncii din Republica Moldova se caracterizează prin decalaje de gen pronunțate care, în majoritatea cazurilor, se reflectă negativ asupra femeilor. Ultimele date oferite de Biroul Național de Statistică arată o retragere a femeilor din rândul persoanelor ocupate, în 2021 rata de ocupare a femeilor a fost de 47,1%, comparativ cu cea a bărbaților de 52,9%. Aceste inechități au la bază o serie de cauze care se manifestă la o etapă a vieții sau alta. Drept indicatori pentru analiza acestor decalaje pot fi abordate situația prezenței femeilor și a mamelor pe piața muncii, în comparație cu cea a bărbaților și taților, și ponderea femeilor și a bărbaților încadrați în realizarea responsabilităților familiale. În ultimii ani, la nivel național au fost adoptate o serie de prevederi ce au avut drept scop facilitarea accesului părinților la piața muncii. Printre documentele de politici publice ajustate se enumeră (i) Codul muncii și anume oferirea salariatilor săi servicii de îngrijire a copiilor cu vârsta cuprinsă între 0 - 3 ani, flexibilizarea concediului de paternitate din perspectiva timpului și flexibilizarea concediului de îngrijire a copilului din perspectiva timpului și remunerării; (ii) Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Practica Uniunii Europene a arătat că pentru o participare deplină a femeilor pe piața forței de muncă este nevoie de soluții de îngrijire a copiilor, care să răspundă nevoilor părinților pe toată durata programului de lucru al acestora și în timpul vacanțelor școlare. Serviciile de îngrijire a copiilor accesibile ca preț și de înaltă calitate fac mai mult decât să ajute la reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie, la favorizarea participării femeilor pe piața muncii și la consolidarea egalității de gen. Ele ajută copiii să se integreze socio-economic și să-și dezvolte competențele de la o vârstă fragedă. În plus, structurile de îngrijire a copiilor reprezintă într-adevăr o opțiune numai dacă familiile și le pot permite financiar și au suficientă încredere în calitatea superioară a acestora.

În pofida acestor modificări legislative, părinții încă se confruntă cu dificultăți de a beneficia de noile amendamente. Astfel, cu toate că se oferă opțiuni de a selecta perioada pentru concediul de îngrijire a copilului, valoarea totală a indemnizației nefiind influențată de perioada aleasă, nu se observa o creștere în numărul de concedii de până la 2 ani și 2 luni luate de către părinți, care în așa mod ar putea reveni mai rapid pe piața muncii.

Prezența unui număr mic de instituții care ar oferi servicii de educație antepreșcolară care să corespundă cu standardele de sănătate și educare a copiilor, face dificilă selectarea opțiunii ce prevede o perioadă mai mică a concediului.

Respectiv, se cere introducerea unor facilități ce ar permite angajatorilor și angajaților să poată să valorifice munca feminină și să contribuie la creșterea economică generală prin implicarea femeilor în ciclul economic general.

La nivel internațional sunt reglementate diverse opțiuni ce vin să faciliteze procesul de creare a unui loc de muncă prietenos părinților. Astfel, prin reforme la nivel național, mai multe țări (spre exemplu Japonia, Turcia, Iordania, Ecuador, Chile, India etc.) au reușit să asigure oferirea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor de către angajatori, pentru a reuși să fie redusă fluctuația cadrelor prin încurajarea părinților de a reveni mai rapid la locul de muncă.

La baza elaborării prezentului proiect de lege au stat recomandările expuse în studiul realizat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare,, CUM CONTRIBUIM LA CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ PRIETENOASE PĂRINȚILOR? 4 OPȚIUNI DE SERVICII ALTERNATIVE PENTRU ÎNGRIJIREA COPILULUI CE POT FI OFERITE DE ANGAJATORI”.

Potrivit studiului o opțiune pentru companii ar fi finanțarea serviciilor de creșă prin diverse modalități. Companiile private, inclusiv instituțiile din sectorul bugetar, celelalte persoane juridice, precum și persoanele fizice care încadrează personal pe bază de contract individual de muncă s-ar putea implica în procesul de finanțare al serviciilor de creșă prin aplicarea modelului de susținere financiară “1+1”.

Proiectul propus vine ca o soluție pentru stimularea susținerii angajaților prin oferirea plăților îndreptate în favoarea angajaților cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora în vârstă de 0-3 ani în mărime de până la 2500 lei lunar per copil per angajat.

La moment, acordarea mijloacelor financiare pentru achitarea serviciilor alternative ar trebui să prevadă un suplimentar de încă 45% din sumă. Prevederile ce vizează primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii aplică asupra plăților îndreptate angajatului de către angajator aceeași noțiune “alte recompense” care, împreună cu salariul, constituie bază de calcul a plăților menționate¹ și urmează a fi impuse în modul general stabilitatea, împreună cu impozitul pe venit în mărime de 12% care ar trebui să fie reținute din plățile îndreptate în favoarea angajaților. Acest lucru ar însemna că dacă, spre exemplu, angajatorul ar decide asupra acordării unor

mijloace financiare angajatului pentru achitarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor, la valoarea acestora se va achita, suplimentar, 24% (asigurarea socială) + se va reține 9% (asigurarea medicală) din respectivele plăți îndreptate angajatului, însumate la valoarea de 12% a impozitului pe venit adică, per ansamblu, încă 45% suplimentar la suma decisă de a fi acordată. De asemenea, se cere specificarea specifică a regimului fiscal a plăților date din perspectiva angajatorului (deducerea).

III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin prezentul proiect de lege se propun a fi modificate următoarele acte normative:

1. *Codul fiscal nr.1163/1997*
2. *Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489/1999*
3. *Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593/2002*

Prezentul proiect are drept scop stimularea susținerii angajaților prin oferirea plăților îndreptate în favoarea angajaților cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora în vârstă de 0-3 ani în mărime de până la 2500 lei lunar per copil per angajat.

V. Fundamentarea economico-financiară

Fundamentarea economico-financiară este bazată pe datele beneficiarilor indemnizațiilor pentru copii (persoane asigurate divizate pe categorii) la data de 1 februarie 2022, obținute de la Casa Nationala de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (CNAS) după cum urmează:

Tabelul 1. Numărul de beneficiari de indemnizații pentru copii

Categoria	Numărul de beneficiari	Numărul de copii	Suma	Marimea medie	Numărul de beneficiari care activează
Mame	36495	38039	87485265.18	2299.88	8605
Tați	11211	11711	41752833.50	3565.27	9166
TOTAL	47706	49750	129238098.68	2597.75	17771

Reieșind din date, totalul număr de beneficiari a căror copii sunt asigurați (fiind încadrați în câmpul muncii) este de 17,771, iar numărul total de beneficiari de indemnizații este 47706. Reieșind din aceasta, 29935 de beneficiari asigurați nu activează în câmpul muncii. Pe lângă aceasta, sumând datele aferente natalității pentru anii 2020, 2021 și estimarea natalității pentru anul 2022, numărul total de copii de la 0 la 3 ani este 87,622, iar din aceasta reiese că numărul total de beneficiari neasigurați este 39916, după cum urmează.

Tabelul 2. Numărul de beneficiari de compensații lunare, după categorii și perioadă.

Categoria de beneficiari	numărul	Pondere (luna 1-3)	Nr de beneficiari de compensații	Pondere (luna 4-12)	Nr de beneficiari de compensații lunare
Copii asigurați părinții activează Activează	17771	25%	44275	30%	5331.80
Copii asigurați părinți nu activează	29935	10%	2993.5	17%	5088.95
Total asigurați copii	47706	-	-	-	-
Total neasigurați	39916	5%	1995.8	10%	3879.00
Total copii 0-3 ani	87622	-	-	-	-

În cadrul calculului s-a estimat ca, în primele 3 luni ale anului, ponderea beneficiarilor compensației lunare din fiecare categorie va fi 25%, 10% și 5% respectiv, iar pentru următoarele 9 luni ponderea va crește la 30%, 17%, și 10% respectiv. Reieșind din aceasta, numărul estimat de beneficiari pentru fiecare perioadă este calculat după cum este indicat în tabelul de mai sus.

Pentru prima categorie (*părinți care activează în câmpul muncii*), se asumă în cadrul calculului că persoanele vor rămâne în cadrul câmpului muncii pe întregul an. Respectiv, pentru prima categorie, veniturile lunare ratate din cauza compensării va fi pozitivă, iar încasări adiționale din cauza revenirii în câmpul muncii vor fi nule.

Pentru a doua categorie (*beneficiari de indemnizații care nu activează în câmpul muncii*), se asumă că pentru primele 3 luni doar 10% vor reveni în câmpul muncii, iar pentru următoarele 9 luni, 17% vor reveni în câmpul muncii, astfel sporind încasările în bugetul de stat de la revenire în câmpul muncii.

Pentru ultima categorie (persoane neasigurate), se asumă că în primele 3 luni, în mediu, 5% din persoane se vor încadra în câmpul muncii, iar pentru următoarele 9 luni, în mediu, 10% din persoanele neasigurate se vor încadra în câmpul muncii, astfel sporind încasările în bugetul de stat de la încadrare în câmpul muncii.

Pentru calculul veniturilor lunare ratate la fiecare categorie (a se vedea

tabelul 3) s-a folosit rata venitului ratat la bugetul de stat calculat ca taxă din valoarea compensației lunare a costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor, cărei valoare nominală este 2500 MDL.

Pentru calculul încasării datorită revenirii în câmpul muncii, s-a aplicat valoarea taxelor și impozitelor din 75% din salariu mediu. Iar pentru calculul încasării datorită încadrării în câmpul muncii, drept baza de calcul a taxelor și impozitelor s-a utilizat valoare a 50% din salariul mediu pe țară. Aceste condiții sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3. Valoarea taxelor, impozitelor, și venitului ratat la bugetul de stat.

Compensație lunară	2500
Venituri ratate la buget	828
Salariul mediu la revenire 75% din salariul mediu	7425
Taxe și impozite	2991.06
Salariul mediu la revenire 50% din salariul mediu	4950
Taxe și impozite	716.04

Reieșind din aceste condiții, s-a efectuat calculul costului și venitului mediu lunar, după fiecare categorie de beneficiari de compensații lunare, și pentru fiecare perioadă selectată.

Tabelul 4. Calculul costului și venitului mediu lunar pentru primele 3 luni

Luna 1-3					
Categoria de beneficiari	Pondere beneficia de compensație lunară	Nr. de beneficiari	Venituri lunare ratate din cauza compensației lunare	Încasări datorită revenirii -	Diferența
Copii asigurați părinții activează	25%	4442.75	3,678,597	0	-3,678,597
Copii asigurați părinți nu activează	10%	2993.5	2,478,618	8,953,738	6,475,120
Total neasigurați	5%	1995.8	1,652,522	1,429,073	-223,450
Total		9432.05	7,809,737	10,382,811	2,573,073

Tabelul 5. Calculul costului și venitului mediu lunar pentru ultimele 9 luni

Luna 4-12					
Categoria de beneficiari	Pondere beneficia de compensație lunară	Nr. de beneficiari	Venituri lunare ratate din cauza compensației lunare	Încasări datorită revenirii -	Diferența
Copii asigurați părinții activează	30%	5,331.30	4,414,316	0.00	-4,414,316.40
Copii asigurați părinți	17%	5,088.95	4,213,651	15,221,354.79	11,007,704.19

nu activează					
Total neasigurați	10%	3,379.00	3,211,312.00	2,777,519.16	-434,292.84
Total		11,839,779	11,839,779	17,993,373.95	6,159,094.95

Reieșind din aceste rezultate, totul încasărilor, cheltuielilor, și costul/venitul net pentru un an este după cum urmează:

TOTAL ÎNCASĂRI	193,138,297.75
TOTAL CHELTUIELI	-129,987,223.20
NET TOTAL PE AN	+63,151,074.55

VI. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect nu contravine cadrului normativ actual.

VII. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Expertiza de compatibilitate nu este necesară, dat fiind că actul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

X. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

Dan PERCIUN
 Deputat în Parlament